

Politológ: Smer povysával Republiku, PS nepresvedčilo vidiek a Matovič bodoval u Rómov. Dankovi rastie konkurencia

- CZ24 News | 2. října 2023

SLOVENSKO: Smer sa stal víťazom volieb aj preto, lebo vzal časť voličov Hlasu a určite povysával hnutie Republika, ktoré sa prekvapivo nedostalo do parlamentu. Progresívne Slovensko (PS) síce bodovalo vo väčších mestách, no nedokázalo presvedčiť vidiek. SNS sa stalo výťahom pre hviezdy dezinfoscény, ale aj pronárodne či proruský orientované osobnosti a okrem toho mu rastie konkurencia v podobe Tomáša Tarabu. O výsledkoch volieb sme sa rozprávali s politológom Michalom Cirnerom z Prešovskej univerzity.

Prekvapením bol podľa politológa aj výsledok hnutia Sme rodina. Najreálnejšia je podľa neho koalícia Smer, Hlas a SNS, ale zatiaľ je otvorená možnosť aj pre štvorkoalíciu PS, Hlas, KDH, SaS, kde by Hlas mal možno lepšiu pozíciu voči neskúsenému PS a poslušnému KDH.

Ako hodnotíte výsledky volieb? Boli prekvapením?

Vždy sú nejaké prekvapenia. Napríklad neúčast Republiky v parlamente a v podstate aj vypadnutie Borisa Kollára, čo naznačovali aj posledné prieskumy verejnej mienky pred voľbami. Vyzerá to tak, že Smer „povysával“ Republiku a to mu zabezpečilo spolu s vyššou účasťou náskok 5% pred druhým PS. Výtlak PS sa ukázal vo veľkých mestách, ale čím menšie sídlo a čím rurálnejšie alebo religióznejšie prostredie, tým slabší výsledok pre PS, PS skrátka nepresvedčilo vidiek. Igor Matovič bodoval s OĽaNO aj vďaka rómskej komunite a bude mať v poslaneckom klube 4 rómskych poslancov. Výsledok z volieb 2020 však zďaleka nezopakoval (cca 25%) a bývalí voliči OĽaNO okrem Demokratov volili predovšetkým Hlas alebo PS.

Dôležitou správou je návrat KDH do parlamentu po 7,5 roku a návrat SNS, i keď neviem či je možné hovoriť o SNS alebo výťahu pre osobnosti dezinfoscény a pronárodne, konzervatívne a proruský orientované osobnosti. Najdrahšou nevestou sa po Borisovi Kollárovi stal Hlas-SD Petra Pellegriniho, ktorý získal veľmi slušný výsledok, ale dôležitejšie je, že bez neho nie je možné zostaviť vládu.

Volby boli vyhrotené, spoločnosť je polarizovaná... pre voličov PS to zrejme musí byť veľká frustrácia, keďže prieskumy predikovali oveľa lepší výsledok. Bude spoločnosť teraz ešte viac rozdelená?

Spoločnosť je vždy rozdelená, a to nielen v politických otázkach. Avšak, volebná kampaň skončila a aj „opica“ z povolebného rána čoskoro prejde. Radosť aj sklamanie z výsledkov volieb prekoná každodenná realita, teraz je už na politikoch, aby sa dohodli, vytvorili vládu a spravovali veci verejné v prospech občanov. Keď sa to občanom nebude páčiť, majú dostatok možností sa ozvať, nevynímajúc protesty a podobne.

Hrozí podľa vás odklon v zahraničnej politike Slovenska?

Nie. Čo hrozí je pokračovanie naratívov o nepomoci Ukrajine, dobrých vzťahoch s Ruskom a boju proti diktátu Bruselu z úst niektorých politikov Smeru alebo SNS, ktoré budú primárne určené pre domáce obyvateľstvo, pre ich sympatizantov a prípadných voličov. Inak budeme skoro bezproblémovým partnerom tak v EÚ ako aj v NATO, a to bez ohľadu na novú vládnu koalíciu.

Fico: Čakáme na telefonát od prezidentky Čaputovej

Kto je najväčší víťaz?

Smer-SD, ktorý sa dokázal vrátiť z ôsmich percent v prieskumoch na víťaza volieb, päťkrát vyhral parlamentné voľby a je najúspešnejšou politickou stranou v moderných dejinách Slovenska po roku 1993. A „najdrahšia nevesta“ Hlas-SD, bez ktorého sa nedá zostaviť koalícia a PS, ktoré má výborný výsledok a ak skončí v opozícii, jeho chvíľa ešte môže prísť.

Kto je naopak porazeným týchto volieb?

Porazeným je OĽaNO, ktoré je v parlamente, ale nikoho nezaujíma a bude v opozícii ako aj strany, ktoré sa nedostali do parlamentu, najviac to bolí Sme rodina, Alianciu, Republiku a Demokratov. Aliancia a Republika aspoň majú nárok na financovanie zo štátu.

Ako hodnotíte ten relatívne veľký odklon od exit pollov a prieskumov?

To sa deje vždy, bude sa hovoriť o fenoméne skrytého voliča o vyššej volebnej účasti a iných faktoroch, ako napríklad predseda Republiky Uhrík hovoril, že ich potenciálni voliči sa rozhodli zachraňovať SNS a voliť Smer, pretože sa báli víťazstva PS vo voľbách alebo si mysleli, že SNS je na tom horšie preferencie ako Republika. V zásade tie prieskumy boli pomerne presné, určili spoľahlivo prvé štyri strany vo voľbách, vrátane toho, že OĽaNO prekročí sedem percent.

Pre Sme rodina je to fiasko. Dobešli Borisa Kollára kauzy?

Sám to priznal, že špinavá kampaň proti jeho osobe mu zásadne uškodila. Voličky sa od Borisa Kollára odklonili, a to bolo pre Sme rodina zásadné.

Tri percentá nezískal ani Eduard Heger a jeho Demokrati, prepadol sa aj Dzurinda, čo to vypovedá o stranách dvoch bývalých premiérov?

Voliči na ich ponuku nezareagovali, nedokázali voličov presvedčiť, nebol po nich dopyt. Vybrali si skôr SaS, KDH, OĽaNO alebo predovšetkým PS. Dali šancu novým neskompromitovaným tváram.

Ako hodnotíte tesný výsledok Aliancie a vypadnutie Republiky?

Republika asi najväčšie prekvapenie, myslím, že hlasy im ubral Smer a SNS, takže ich ostrejšia rétorika zabrala a vykradli voličov Republiky, ktorí sa naopak chceli očistiť od extrémistickej minulosti a miernou rétorikou neboli autentickí ako kedysi.

SNS sa po pauze dostala do parlamentu, no s nižším výsledok, ako sa čakalo a okrem toho v poslaneckom klube bude jediným zástupcom SNS len Danko, zvyšok tvoria exkotlebovci, bývalí členovia Vlasti, členovia strán, s ktorými spojil a ktorí inklinujú dezinformačnej scéne. Čo to svedčí o Dankovej strane?

Že pán Danko to bude mať ťažké, aby ich udržal pod kontrolou a rastie mu silná konkurencia v podobe pána Tarabu, ktorý bol na tom preferencie takmer rovnako ako pán Danko a ten bude robiť určite vlastnú politiku a možno sa pokúsi pána Danku skôr či neskôr odstrániť na druhú koľaj. Pán Danko si to uvedomuje.

Znižuje to koaličný potenciál SNS?

Znižuje, lebo sú tam rôzne prúdy a jednotlivci s rôznymi záujmami a každý môže mať vlastné požiadavky.

Zatiaľ to vyzerá, že sú možné dve vlády, jedna pod vedením Smeru, jedna pod vedením PS. Kľúčový bude postoj Hlas. Ku komu sa podľa vás prikloní?

To je ťažké odhadnúť, ale racio hovorí, že by mali mať bližšie k Smeru, z ktorého odišli po voľbách 2020. Pellegrini bol 20 rokov v Smere dostal tam možnosť politicky vyrásť, mal rôzne vysoké funkcie, pozná ľudí v Smere, ich štýl práce a mentálne a programovo sú si blízki. Smer im dá určite dobrú ponuku. Na druhej strane sa Hlas môže báť, že skončí ako HZDS, SNS alebo Most-HÍD, to znamená, že mu účasť vo vláde ublíži a Smer im vysaje preferencie, respektíve sa bude snažiť rozložiť Hlas a primknúť ho k návratu do Smeru. Pre Hlas by však bola štvorkoalícia s PS, KDH a SaS komplikovanejšia, ideovo a programovo viac nekompatibilná a podobne.

Podľa kuloárnych informácií Hlas stále nie je rozhodnutý, s kým pôjde. Problémom má byť aj zloženie klubu SNS, ktoré je pomerne nové a nestabilné. Aký scenár je podľa vás teraz najreálnejší?

Môže sa hrať ešte o nahradenie SNS KDH, ale časť poslancov za KDH by nikdy nešlo do koalície so Smerom, preto táto možnosť asi nie je príliš reálna. Najreálnejšia je koalícia Smer, Hlas a SNS, ale zatiaľ je otvorená možnosť aj pre štvorkoalíciu PS, Hlas, KDH, SaS, kde by Hlas mal možno lepšiu pozíciu voči neskúsenému PS a poslušnému KDH, ktoré je hladné po moci. Problémom by mohli byť ekonomickí liberáli z SaS, ktorých volajú povalovači vlád a majú úplne iné programové priority. Sú tam osobnosti (pán Hlina, pán Dostál a ďalší), ktorí by asi nechceli vládnuť s Hlasom alebo by sa do tejto spolupráce úplne radostne nehrnuli.

Mnohé zahraničné médiá narážali aj na to, že Smer dokázal vyhrať napriek udalostiam po vražde Jána Kuciaka a Martiny Kušnírovej. Aká budúcnosť teraz čaká Slovensko?

Slovensko si demokraticky zvolilo, je potrebné výsledky aj víťaza volieb rešpektovať. Smer nemá nijakú väčšinu ani široký koaličný potenciál, aby mohol príliš vyskakovať. Aj v trojkoalícii Smer, Hlas, SNS (79 poslancov zo 150) stačí, aby pár poslancov malo iný názor alebo aby SNS či Hlas niečo blokovali a Smer nemôže urobiť nič a nemôže rátať s hlasmi iných strán. Smer bude pod kontrolou a bude môcť robiť len to, čo mu koaliční partneri dovoľia. Hlas môže z koalície kedykoľvek odísť a vytvoriť novú koalíciu s PS, KDH a SaS.

AUTOR: Adriána Belej Majerčinová

[ZDROJ](#)